

Energinet
Tonne Kjærsvvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 28 98 06 71

Dato:
15. september 2021

Forfatter:
TAL/TAL

Bilag 1

Retsgrundlag

Nationale regler

Lov om gasforsyning, jf. Lovbekendtgørelse nr. 126 af 6. februar 2020 med senere ændringer ("gasforsyningsloven")

Gasforsyningsloven implementer gasdirektivet (Direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas danske ret og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF) i dansk ret. Af relevans for denne metodeanmeldelse er især gasforsyningslovens § 10 b om krav til transmissionselskabers ejerskabsmæssige adskillelse fra produktions- og handelsaktiviteter og § 28 c om krav til bevillingspligtige selskaber og Energinets koncerninterne aftaler.

Gasforsyningsloven § 10 b gennemfører direktivets artikel 9 om ejermæssig adskillelse mellem transmissionselskaber og produktions- og handelsaktiviteter. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"§ 10 b. Transmissionselskaber skal efter reglerne i stk. 2-6 være ejermæssigt adskilt fra produktions- og handelsaktiviteter.

Stk. 2. Den, der direkte eller indirekte, alene eller sammen med andre, udøver kontrol over et gasproduktions-, gasforsynings-, elproduktions- eller elhandelsselskab, må ikke samtidig direkte eller indirekte, alene eller sammen med andre, udøve kontrol eller rettigheder over et transmissionselskab.

Stk. 3. Den, der direkte eller indirekte, alene eller sammen med andre, udøver kontrol over et transmissionselskab, må ikke samtidig direkte eller indirekte, alene eller sammen med andre, udøve kontrol eller rettigheder over et gasproduktions-, gasforsynings-, elproduktions- eller elhandelsselskab.

Stk. 4. Den, der har ret til at udpege medlemmer af tilsynsrådet, bestyrelsen eller direktionen for et transmissionselskab eller andre organer, som repræsenterer transmissionselskabet juridisk, må ikke samtidig direkte eller indirekte, alene eller sammen med andre, udøve kontrol eller rettigheder over et gasproduktions- eller gasforsyningselskab.

Stk. 5. Et medlem af tilsynsrådet, bestyrelsen eller direktionen for et transmissionselskab må ikke være medlem af tilsynsrådet, bestyrelsen eller direktionen for et gasproduktions- eller gasforsyningselskab. Det samme gælder for andre organer, som måtte repræsentere selskaberne, som er nævnt i 1. pkt., juridisk.

Stk. 6. Selskaber, der varetager gasproduktions- eller gasforsyningsvirksomhed, må ikke direkte eller indirekte overtage kontrollen med eller udøve rettigheder over ejermæssigt adskilte transmissionselskaber."

Gasforsyningslovens § 28 c indeholder en række krav til Energinets koncerninterne aftaler. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"§ 28 c. Aftaler, som bevillingspligtige selskaber og Energinet indgår med andre selskaber, herunder koncernforbundne selskaber, skal indgås på markedsmæssige vilkår.

Stk. 2. De af stk. 1 omfattede aftaler skal foreligge i skriftlig form på aftaletidspunktet. Selskaberne udarbejder skriftlig dokumentation for, hvorledes priser og vilkår er fastsat. Dokumentationen skal kunne danne grundlag for en vurdering af prisernes og vilkårenes markedsmæssighed. Dokumentationen forelægges Forsyningstilsynet efter anmodning. Hvis markedsmæssigheden af en aftale ikke findes godtgjort, kan Forsyningstilsynet skønsmæssigt fastsætte den markedsmæssige pris, jf. dog stk. 4. Den skønsmæssigt fastsatte pris eller den pris, Forsyningstilsynet fastsætter efter regler udstedt i medfør af stk. 4, vil blive lagt til grund for den økonomiske regulering af selskabet.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2, og regler fastsat efter stk. 4 gælder tilsvarende for aftaler, der indgås af Energinet eller denne virksomheds helejede datterselskaber, jf. § 2, stk. 2 og 3, i lov om Energinet.”

Lov om Energinet, jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 6. februar 2020 om energinet

Energinet er en selvstændig offentlig virksomhed (SOV), og er reguleret af lov om Energinet.

Energinets formål er beskrevet i lovens § 2, som har følgende ordlyd:

”§ 2. Energinets formål er at eje, drive og udbygge overordnet energiinfrastruktur og varetage opgaver med sammenhæng hertil og herved bidrage til udviklingen af en klimaneutral energiforsyning. Energinet skal varetage hensyn til forsyningsikkerhed, klima og miljø samt sikre åben og lige adgang for alle brugere af nettene og systemet og effektivitet i sin drift.

Stk. 2. Energinet varetager efter reglerne i denne lov samt efter reglerne i lov om elforsyning, lov om fremme af vedvarende energi og lov om gasforsyning og med baggrund i en sammenhængende og helhedsorienteret planlægning systemansvarlig virksomhed, og eltransmissionsvirksomhed og gastransmissionsvirksomhed. Endvidere varetager Energinet administrative opgaver vedrørende miljøvenlig elektricitet i medfør af lov om elforsyning, administrative opgaver vedrørende miljøvenlig elektricitet i medfør af lov om fremme af vedvarende energi og administrative opgaver i medfør af lov om pilotudbud af pristillæg for elektricitet fremstillet på solcelleanlæg. 12 Energinet kan endvidere varetage gasdistributions-, gaslager-, gasopstrømsrørlednings- og gasopstrømsanlægsvirksomhed. Energinet kan tillige efter pålæg fra energi-, forsynings- og klimaministeren varetage opgaver vedrørende forundersøgelser og koblingsanlæg. Endelig kan Energinet varetage olierørledningsvirksomhed og dertil knyttet separationsvirksomhed.

Stk. 3. Energinet kan efter godkendelse fra energi-, forsynings- og klimaministeren oprette helejede datterselskaber. Energinet kan herudover eje ejerandele i andre selskaber med begrænset ansvar og indgå samarbejdsaftaler og lignende i forbindelse med udøvelsen af sin virksomhed.

Stk. 4. Energinet kan efter godkendelse fra energi-, forsynings- og klimaministeren foretage selskabsmæssige omstruktureringer af sin virksomhed, herunder fusioner og spaltninger mellem Energinet og Energinets helejede datterselskaber. Omstruktureringer skal gennemføres efter selskabslovens regler med de ændringer, der følger af denne lov.

Stk. 5. Aktiviteter, som ligger uden for de i stk. 2 angivne, og som Energinet varetager i medfør af denne lov, lov om elforsyning, lov om fremme af vedvarende energi, lov om gasforsyning, lov om tilskud til elproduktion eller ligningsloven skal udøves i selvstændige selskaber med begrænset ansvar.

Stk. 6. Myndighedslignende opgaver og fastlæggelse af de overordnede retningslinjer for den samlede virksomhed kan ikke varetages i datterselskaber.”

§ 12 regulerer Energinets økonomi og regnskabsmæssige forhold. Af bestemmelsen fremgår bl.a. følgende:

”§ 12. Energinet og virksomhedens helejede datterselskaber skal i deres interne regnskabsføring med henblik på at undgå forskelsbehandling, krydssubsidiering og konkurrenceforvridning

1) føre separate regnskaber for hver af deres elektricitetsrelaterede og gasrelaterede aktiviteter, herunder drift af systemansvarlig virksomhed og transmissions-, distributions-, lager-, gasopstrømsrørlednings- og gasopstrømsanlægsvirksomhed, og for deres olierørlednings- og separationsaktiviteter, og

2) specificere indtægter fra ejerskab af eltransmissionsnet, eldistributionsnet, gastransmissionssystemer, gasdistributionsystemer, lagerfaciliteter, gasopstrømsrørledningsnet og gasopstrømsanlæg samt olierørledning og separationsfaciliteter.

Stk. 2. For de i stk. 1 nævnte aktiviteter skal Energinet og virksomhedens helejede datterselskaber føre regnskaber og lade disse revidere på samme måde, som hvis de pågældende aktiviteter blev udført af særskilte selskaber. Aktiver, for hvilke der anvendes indgangsværdier efter dagældende § 35 O i selskabsskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 680 af 20. maj 2015, samt indtægter og udgifter forbundet med ejerskabet til disse aktiver indgår uanset aktivernes anvendelse i de særskilte regnskaber for Energinets elektricitetsrelaterede aktiviteter.

Stk. 3. Energinet skal føre separate regnskaber for
1) aktiviteter finansieret med lån efter § 14, stk. 1, og
2) øvrige transaktioner mellem Energinet og Energinets helejede datterselskaber.”

Opstrømsbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1410 af 16. december 2019 om adgang til opstrømsrørledningsnet og til opstrømsanlæg implementerer gasdirektivet regler om tredjepartsadgang til opstrømsrørledningsnet. Bekendtgørelsen fastsætter de minimumskrav for tredjepartsadgang, som ejeren/operatøren af en opstrømsrørledning skal opfylde. Bekendtgørelsens §§ 1-3 har følgende ordlyd:

”§ 1. Enhver kan mod betaling få adgang til opstrømsrørledningsnet og til opstrømsanlæg, herunder de faciliteter, som yder tekniske tjenester i forbindelse med sådan adgang, bortset fra de dele af sådanne net og faciliteter, der benyttes til lokale produktionsaktiviteter ved et felt, hvor gassen produceres.

Stk. 2. Retten til adgang til opstrømsrørledningsnet og til opstrømsanlæg, jf. stk. 1, gælder for enhver, hjemmehørende i et EU- eller et EØS-land.

§ 2. Ved opstrømsrørledningsnet forstås i denne bekendtgørelse enhver rørledning eller ethvert net af rørledninger, der drives og/eller er anlagt som en del af et olie- eller gasproduktionsanlæg eller anvendes til at lede naturgas fra et eller flere sådanne anlæg til et behandlingsanlæg, en behandlingsterminal eller en endelig kystlandingsterminal.

Stk. 2. Ved opstrømsanlæg forstås i denne bekendtgørelse opstrømsrørledningsnet og tilknyttet behandlingsanlæg på land, der drives samlet.

§ 3. Forhandling mellem ejer eller operatør og ansøger om adgang til opstrømsrørledningsnet eller til opstrømsanlæg skal indledes og søges afsluttet inden for rimelig tid.

Stk. 2. Hvis en ansøgning om adgang ikke kan imødekommes, jf. stk. 5, meddeler ejer eller operatør ansøger dette senest 14 dage efter modtagelsen af ansøgning om adgang. Afslag skal begrundes.

Stk. 3. Imødekommes en ansøgning om adgang, indleder ansøger og ejer eller operatør umiddelbart herefter forhandlinger om priser og betingelser for benyttelse af opstrømsrørledningsnettet eller af opstrømsanlægget.

Stk. 4. I forhandlinger om adgang skal ejer eller operatør tage den kapacitet i betragtning, som er eller rimeligt let kan stilles til rådighed, samt hvordan mulige miljøbelastninger kan minimeres.

Stk. 5. Ejer eller operatør kan nægte at give adgang til sit opstrømsrørledningsnet eller til sit opstrømsanlæg, når det er nødvendigt:

- 1) hvis de tekniske specifikationer er indbyrdes uforenelige, og dette problem ikke kan løses rimeligt let,
- 2) for at undgå vanskeligheder, som ikke kan overvindes rimeligt let, og som kan være til skade for en effektiv eksisterende og planlagt fremtidig kulbrinteproduktion, herunder fra felter med marginal økonomisk rentabilitet, eller
- 3) for at respektere behørigt dokumenterede rimelige behov hos ejeren eller operatøren af opstrømsrørledningsnet eller af opstrømsanlæg for transport og forarbejdning af gas og de interesser, som alle andre potentielt berørte brugere af opstrømsrørledningsnettet eller relevante forarbejdnings- eller håndteringsfaciliteter har.”

Endvidere har bekendtgørelsens §§ 5-7 følgende ordlyd:

”§ 5. Priser og betingelser for ydelser i forbindelse med adgang fastsættes ved forhandling mellem ansøger om adgang til et opstrømsrørledningsnet eller til et opstrømsanlæg og dets ejer eller operatør.

Stk. 2. Priser og betingelser fastsættes således, at der ikke diskrimineres mellem ansøgere.

Stk. 3. Priser og betingelser anmeldes til Forsyningstilsynet.

§ 6. Forsyningstilsynet fører tilsyn med, at priser og betingelser i henhold til § 5, stk. 1 og 2, er rimelige.

Stk. 2. Forsyningstilsynet skal påbyde ejer eller operatør at ændre de i § 5 nævnte priser og betingelser, såfremt tilsynet finder, at de vil være i modstrid med reglerne i denne bekendtgørelse.

Stk. 3. Ejer eller operatør skal på forlangende udlevere den dokumentation til Forsyningstilsynet, som tilsynet skønner nødvendig til varetagelse af de opgaver, det er pålagt i henhold til denne bekendtgørelse.

§ 7. Forsyningstilsynet behandler tvister opstået i forbindelse med ansøgninger om adgang til opstrømsrørledningsnet eller til opstrømsanlæg.

Stk. 2. Hvis forhandlinger om adgang, jf. § 3, ikke fører til indgåelse af en aftale inden for en frist, som må anses for at være rimelig og sædvanlig for indgåelse af lignende aftaler om transport af naturgas i opstrømsrørledninger eller for transport og behandling i opstrømsanlæg, kan en part indbringe sagen for Forsyningstilsynet til mægling eller til afgørelse.

Stk. 3. Ansøger om adgang kan klage til Forsyningstilsynet over

- 1) at forhandlinger om adgang ikke sker i henhold til § 3,
- 2) at der ikke gives adgang til et opstrømsrørledningsnet eller opstrømsanlæg i henhold til § 3 eller
- 3) priser og betingelser for en ansøgt adgang til et opstrømsrørledningsnet eller et opstrømsanlæg.

Stk. 4. Forsyningstilsynet kan, efter forhandling med de berørte parter, give ejer eller operatør påbud om, hvordan forhandlingerne om adgang skal tilrettelægges, eller at adgang skal gives og fastsætte priser og betingelser for denne adgang."

EU-regler

Gasdirektivet

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF ("gasdirektivet") Fastsætter de overordnede regler rammer for EU-medlemsstaterne implementering af det indre marked for naturgas i deres national lovgivning.

Gasdirektivets artikel 2 indeholder en række definition. Af bestemmelsen fremgår bl.a. følgende definitioner af "opstrømsrørledningsnet" og "transmission":

"I dette direktiv forstås ved:

[...]

2) »opstrømsrørledningsnet«: enhver rørledning eller ethvert net af rørledninger, der drives og/eller er anlagt som en del af et olie- eller gasproduktionsanlæg eller anvendes til at lede naturgas fra et eller flere af sådanne anlæg til et behandlingsanlæg, en behandlingsterminal eller en endelig kystlandingsterminal

3) »transmission«: transport af naturgas gennem net, der hovedsagelig består af højtryksrørledninger, bortset fra opstrømsrørledningsnet og bortset fra den del af højtryksrørledninger, der hovedsagelig anvendes i forbindelse med lokal distribution af naturgas, med henblik på levering af naturgas til kunder, men ikke forsyning."

Af artikel 34 om adgang til opstrømsrørledningsnet fremgår endvidere følgende af stk. 1 og 2:

"1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at naturgasvirksomheder og privilegerede kunder, uanset hvor de er placeret, kan få adgang til opstrømsrørledningsnet, herunder faciliteter, som yder tekniske tjenester i forbindelse med sådan adgang, i overensstemmelse med denne artikel, bortset fra de dele af sådanne net og faciliteter, der benyttes til lokale produktionsaktiviteter ved et felt, hvor gassen produceres. Kommissionen underrettes om foranstaltningerne i overensstemmelse med artikel 54.

2. Medlemsstaterne beslutter i overensstemmelse med de relevante retsakter, hvordan den i stk. 1 omhandlede adgang gives. Medlemsstaterne skal have som målsætninger, at der foreligger en rimelig og åben adgang, at der skabes et konkurrencepræget marked for naturgas, og at ethvert misbrug af dominerende stilling undgås, idet de tager

hensyn til sikre og regelmæssige forsyninger, kapacitet, der er eller hurtigt kan stilles til rådighed, og beskyttelse af miljøet."

NC CAM

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2017/459 af 16. marts 2017 om fastsættelse af en netregel om kapacitetstildelingsmekanismer i gastransmissionssystemer og ophævelse af forordning (EU) nr. 984/2013 (NC CAM)

NC CAM fastsætter bl.a. bestemmelser om metoder for kapacitetstildeling mv. i gastransmissionssystemer for eksisterende og ny kapacitet på EU' indre marked for naturgas.

NC CAM, artikel 1 om forordningens genstand har følgende ordlyd:

"Ved denne forordning fastsættes en netregel for kapacitetstildelingsmekanismer i gastransmissionssystemer for eksisterende og ny kapacitet. Denne forordning indeholder bestemmelser om, hvordan transmissionssystemoperatører, der støder op til hinanden, samarbejder om at fremme kapacitetssalget under hensyntagen til såvel generelle kommercielle som tekniske regler vedrørende kapacitetstildelingsmekanismer."

NC CAM, artikel 2, stk. 1 om forordningens anvendelsesområde har følgende ordlyd:

"1. Denne forordning gælder for sammenkoblingspunkter. Den kan også finde anvendelse på entrypunkter fra og exitpunkter til tredjelande, hvis den relevante nationale reguleringsmyndighed har truffet afgørelse derom. Denne forordning gælder ikke for exitpunkter til slutbrugere og distributionsnet, entrypunkter fra terminaler og produktionsfaciliteter for »flydende naturgas« (LNG) samt entrypunkter fra eller og exitpunkter til lagerfaciliteter."

Af NC CAM, artikel 3, nr. 2, om forordningens definitioner fremgår følgende:

"2) Sammenkoblingspunkt«: et fysisk eller virtuelt punkt, som forbinder entry- og exitsystemer, der støder op til hinanden, eller et entry- og exitsystem med en sammenkoblingslinje, hvis disse punkter er omfattet af reservationsprocedurerne for netbrugere."

NC BAL

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) Nr. 312/2014 af 26. marts 2014 om en netregel for balancering af gastransmissionsnet ("NC BAL")

NC BAL fastsætter regler for balancering af gastransmissionsnet i EU.

NC BAL art 3 om definitioner indeholder i stk. 1 nr. 1, 2 og 7 følgende definitioner:

"1) »balanceringszone«: et entry-exitsystem, for hvilket der gælder en specifik balanceringsordning, og som kan omfatte distributionssystemer eller dele heraf

2) »balancering«: en handling, som foretages af transmissionssystemoperatøren for at ændre gasstrømmene ind i eller ud af transmissionsnettet, dog ikke handlinger i forbindelse med gas, der ikke er registreret som udtræk fra systemet, og gas, som transmissionssystemoperatøren bruger til systemets drift.

[...]

7) »balanceringsydelse«: en ydelse til en transmissionssystemoperatør, via en kontrakt for gas, der er nødvendig for at imødekomme kortfristede udsving i gasudbud eller efterspørgsel, og som ikke er et kortfristet standardprodukt."